

סג ט]: "בכל צרתם לו צר".

הוסיף שהוא טייעא ואמר לי: תא אחוי לך, בא ואראה לך, בלועי דקרח את דתן ואבירם וחבריהם מעדת קרח, שפתחה הארץ את פיה ובלעה אותם.⁽¹⁵⁾

הלכתי עמו וחזאי תרי ביזעי, בקעים בקרקע, והווי קא מפקי קוטרא, עשן יצא מאותם בקעים.

שקל גבבא דעמרא ואמשינה במיא, ודעציתה בראשה דרומחא, ועייליה התם, וכי אפיק הוה איחרך איחרובי.

[נטל הטייעא גיזת צמר ושרה אותה במים; נעץ הטייעא את גיזת הצמר השרויה במים; בראש רומחו והכניסו לתוך הבקע שבקרקע; כאשר הוציא הטייעא את רומחו, היתה גיזת הצמר חרוכה מאש הגיהנום].

מופר לך ולהתיר את השבועה, ואז היינו יוצאים מגלות לגאולה.

והוא, רבה בר בר חנה, שלא התיר את השבועה עליה דיברה "בת הקול" סבר וחשש: דלמא שבועתא דמבול הוא, שמא אותה שבועה שנשבע הקדוש ברוך הוא שלא ירד שוב מבול,⁽¹²⁾ היא השבועה שביקשה "בת הקול" להתיר, ולפיכך לא רצה רבה בר בר חנה להתיר אותה, כדי שלא יחרב העולם במבול.⁽¹³⁾

ורבנן שהתרעמו עליו, סברו: לא על שבועת המבול דיברה "בת הקול", כי אם על המבול היא דיברה, אם בן, "אוי לי" למה אמרה "בת הקול", וכי מה לו להקדוש ברוך הוא להצטער על שבועה זו?!⁽¹⁴⁾

אלא בודאי על שבועת הגלות אמרה "בת הקול": אוי לי, שהרי הקדוש ברוך הוא מצטער בצרתם של ישראל, שנאמר [ישעיה

קראי טובא בנביאים [ראה ירמיה כב ה]. ובמהרשא פירש דקאי על השבועה שנשבע על בני דור המדבר שלא יהיה להם חלק לעולם הבא, ראה סנהדרין קו ב.

12. שנאמר [בראשית ט יא]: "והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ" והוא לשון שבועה כמו שאמרו בשבועות לו א.

13. משמע שאם רבה היה מתיר את השבועה, היתה השבועה בטלה אף על פי שרבה לא ידע בבידור מה השבועה עליה מדובר, ולא רצה להתיר את שבועת המבול. וראה בשלחן ערוך יורה דעה רכז יד שכתב: קודם שיתירו לו צריך שיפרט להם הנדר... ואם לא פירט אין התרתן התרה. וראה עוד בש"ך רלד מח שכתב דהני

מילי בהתרת חכם, אבל בהפרת בעל אין צריך לפרט הנדר על כן יכול הבעל להפר נדרי אשתו אף על פי שלא שמעו ואינו יודע מה נדרה. וכבר נתבאר לעיל דהכא משום הפרה נגעו בה ולא משום התרה — "אהבת איתן" על "עין יעקב".

14. ורבה סלקא דעתיה דלכך אמרה אוי על שבועת המבול, שאם לא היתה שבועה זו, היו יראים מן המבול ולא היו חוטאים, אחרי שראו שבא מבול והחריב את כל העולם כולו, אבל אחרי שראו שנשבע שלא יביא מבול נעשה לבם בטוח [ראה סוטה יא א], לכך אמרה עכשיו שנשבעתי מי מיפר לי, כדי שאביא מבול ואז יהיו יראים מן החטא — "בן יהוידע".

15. לגבי קרח עצמו נחלקו בסנהדרין קי א אם הוא נבלע בקרקע.